

**Rada  
Miasta Marki**

**Sprawozdanie z kontroli liczby i kosztów zastępstw na lekcjach  
w okresie od 1 stycznia 2002 do 28 lutego 2003**

W dniach od 16 września 2003 do 15 grudnia 2004 Komisja Rewizyjna Rady Miasta Marki przeprowadziła czynności kontrolne w szkołach publicznych prowadzonych przez Miasto Marki.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje wyniki kontroli przeprowadzonych odrębnie w każdej z sześciu szkół. Protokoły z kontroli każdej z placówek stanowią załączniki do sprawozdania.

Kontrola dotyczyła **liczby i kosztów zastępstw na lekcjach** w każdej z sześciu szkół **w okresie od 1 stycznia 2002 roku do 28 lutego 2003 roku** (z wyłączeniem lipca i sierpnia 2002).

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono następujący stan faktyczny:

- 1) **Liczba zastępstw w okresie od 1 stycznia 2002 roku do 28 lutego 2003 roku** (z wyjątkiem lipca i sierpnia 2002):

<b>Zastępstwa w okresie 1 stycznia 2002 do 28 lutego 2003 (z wyjątkiem lipca i sierpnia 2002)</b>					
Numer szkoły	Liczba godzin pełnopłatnych	Liczba godzin płatnych w 50%	Razem liczba godzin	Liczba godzin w planie zajęć*	Odsetek zastępstw w ogólnej liczbie godzin lekcyjnych
<b>SP nr 1</b>	1 507,5	578	2 085,5	25 062	<b>8,32</b>
<b>SP nr 2</b>	299	52	351	21 404	1,64
<b>SP nr 3</b>	351	**	351	16 706	2,10
<b>SP nr 4</b>	1 439	-	1 439	19 832	7,26
<b>ZS nr 1</b>	156	382	538	38 081	<b>1,41</b>
<b>ZS nr 2</b>	1 874	-	1 874	36 823	5,09
<b>Razem:</b>	5 626,5	1 012	<b>6 638,5</b>	<b>157 908</b>	Średnia: <b>4,30</b>

\* Jest to przybliżona liczba godzin objętych planem nauczania (liczba godzin w tygodniowym planie zajęć danej placówki pomnożona przez liczbę tygodni roku szkolnego w roku kalendarzowym 2002 i w pierwszych 2 miesiącach roku 2003 (z uwzględnieniem zmian w planie obowiązujących od września 2002) pomniejszona o 2 tygodnie ferii świątecznych (Boże Narodzenie i Wielkanoc), 4 tygodnie ferii zimowych (2 w 2002 i 2 w 2003) oraz 1 tydzień czerwca, kiedy zajęcia nie odbywały się i nie były odpracowywane w innym terminie.

\*\* Według informacji dyrekcji, w SP nr 3 organizowane wszystkie zastępstwa przeprowadzone zgodnie z programem nauczania są pełnopłatne; oprócz tego organizowane są także zastępstwa nieodpłatne

- Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że w trzech spośród sześciu mareckich szkół zastępstwa są opłacane według pełnych stawek lub – jak w SP nr 2 – są nieodpłatne.
- Odsetek zastępstw płatnych w ogólnej liczbie godzin zajętych planem nauczania jest bardzo zróżnicowany, a w niektórych szkołach bardzo wysoki, np. w analizowanym okresie w SP nr 1 ponad 8 lekcji na 100 odbywało się w trybie zastępstw, w SP nr 4 – ponad 7. Najniższy odsetek zanotowano w ZS nr 1 (1,42) oraz w SP nr 2 (1,64).
- Rzeczywisty odsetek zastępstw w ogólnej liczbie zajęć dydaktycznych objętych planem nauczania jest niemożliwy do oszacowania, gdyż zastępstwa realizowane przez nauczycieli w ramach ich obowiązków (bez dodatkowego wynagrodzenia) nie we wszystkich szkołach były wykazywane w zestawieniach.
- Warto także zwrócić uwagę na proporcję zastępstw pełnopłatnych do odpłatnych częściowo: najwyższy odsetek (100%) zastępstw pełnopłatnych jest w szkołach, w których organizowane są tylko takie zastępstwa (SP nr 1 i ZS nr 2), najniższy zaś w ZS nr 1 – tam większość zastępstw opłacono według stawki 50%. Z wyjaśnień dyrektorów szkół podstawowych wynika, że z uwagi na podstawowy poziom nauczania oraz dobre przygotowanie merytoryczne nauczycieli wszystkie zastępstwa są właściwie pełnowartościowymi lekcjami i jako takie, są lub powinny być opłacane według pełnych stawek.

## 2) Zastępstwa w pierwszych dwóch miesiącach roku 2002 oraz 2003:

Styczeń i luty 2002				Styczeń i luty 2003			
Numer szkoły	Liczba godzin pełnopłatnych	Liczba godzin płatnych w 50%	Razem liczba godzin	Liczba godzin pełnopłatnych	Liczba godzin płatnych w 50%	Razem liczba godzin	Różnica w %
<b>SP nr 1</b>	205,5	59	264,5	36	98	134	- 49,34
<b>SP nr 2</b>	49	-	49	53	3	56	+14,29
<b>SP nr 3</b>	96	-	96	58	-	58	-39,58
<b>SP nr 4</b>	204	-	204	57	-	57	<b>- 72,06</b>
<b>ZS nr 1</b>	32	54	86	17	74	91	+ 5,81
<b>ZS nr 2</b>	177	-	177	178	-	178	+ 0,56
<b>Razem:</b>	<b>763,5</b>	<b>113</b>	<b>876,5</b>	<b>339</b>	<b>175</b>	<b>514</b>	<b>- 41,36</b>

- W pierwszych dwóch miesiącach roku 2003 nastąpił znaczący spadek liczby zastępstw na lekcjach w stosunku do stycznia i lutego roku 2002 o 362,5 godz. (- 41,36%).
- W trzech szkołach spadek ten był bardzo wysoki: w SP nr 4 aż o ponad 72% (o 147 godz.), w SP nr 1 o prawie 50% (130,5 godz.) i w SP nr 3 o prawie 40% (o 38 godz.).
- W pozostałych szkołach liczba zastępstw była na podobnym poziomie lub bardzo nieznacznie wzrosła.

- 3) **Koszty obsługi dydaktycznej w roku 2002\***: koszty zastępstw, łączne koszty zastępstw oraz godzin ponadwymiarowych, koszty brutto za wynagrodzenie nauczycieli za pracę w ramach etatów.

Numer szkoły	Koszt zastępstw	Koszt zastępstw i godzin ponadwymiarowych	Koszt wynagrodzeń etatowych	Koszt wynagrodzeń razem	Średni koszt wynagrodzeń za realizację 1 godziny zajęć objętych planem nauczania**
<b>SP nr 1</b>	27 114,80	130 025,70	678 924,11	808 949,81	37,02
<b>SP nr 2</b>	4 302,40	67 581,06	674 626,38	742 207,44	41,05***
<b>SP nr 3</b>	4 932,91	75 556,18	483 307,13	558 863,31	39,50
<b>SP nr 4</b>	16 083,52	145 019,64	518 182,16	663 201,80	39,01
<b>ZS nr 1</b>	5 240,00	220 498,98	810 802,68	1 031 301,67	31,56
<b>ZS nr 2</b>	17 911,52	217 190,33	918 674,77	1 135 865,10	36,31
<b>Razem:</b>	<b>75 585,15</b>	<b>855 871,89</b>	<b>4 084 517,23</b>	<b>4 940 389,13</b>	<b>37,41</b>

\* Komisja nie dysponowała kompletem informacji dotyczących roku 2003, dlatego zestawienie obejmuje tylko dane z roku 2002.

\*\* Koszt ten wyliczono, dzieląc koszt wynagrodzeń (za etaty, godziny ponadwymiarowe i zastępstwa) przez liczbę godzin w planie zajęć obowiązującym w roku 2002 (od stycznia do czerwca oraz od września do grudnia).

\*\*\* W SP nr 2 są klasy integracyjne, w których zajęcia prowadzone są jednocześnie przez dwóch nauczycieli

- W roku 2002 we wszystkich mareckich szkołach odpłatne zastępstwa pochłonęły kwotę ponad 75,5 tys. zł. Oznacza to, że we wszystkich szkołach publicznych w Markach wydawano miesięcznie ponad 7,5 tys. zł na zastępstwa.
- Koszty zastępstw oraz godzin ponadwymiarowych obciążają budżety szkół w dwojaki sposób: bezpośrednio (liczba zastępstw pomnożona przez stawki godzinowe) oraz pośrednio, są bowiem uwzględniane w obliczaniu wynagrodzeń wypłacanych w okresie wakacji i ferii.

### **Konkluzje:**

- Komisja nie analizowała zapisów w dziennikach szkolnych, dlatego w swoich ustaleniach nie odnosi się do kwestii zasadności sposobu kwalifikowania poszczególnych zastępstw jako pełnowartościowe zajęcia dydaktyczne przeprowadzone zgodnie z programem nauczania (i jako takie pełnopłatne), bądź jako zastępstwa niepełnowartościowe (i płatne w 50%).
- Ustalenia faktyczne nie dają podstaw do stwierdzenia, iż przy organizacji zastępstw na lekcjach dopuszczono się przekroczenia obowiązujących przepisów.
- Nie stwierdzono także rażących i możliwych do udokumentowania przejawów niegospodarności przy organizowaniu zastępstw, choć w opinii Komisji, liczba i koszty zastępstw w trzech spośród mareckich szkół w roku 2002 były niepokojąco wysokie.

## **Propozycje wniosków pokontrolnych**

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, Komisja Rewizyjna proponuje, by Rada Miasta Marki rozważyła możliwość skierowania do dyrekcji szkół następujących wniosków pokontrolnych:

- 1) Z zestawienia danych dotyczących liczby zastępstw w pierwszych dwóch miesiącach roku 2002 oraz 2003 wynika, że liczba ta znacząco się zmniejszyła (o ponad 40%), co należy uznać za trend bardzo korzystny i wart podtrzymania nie tylko ze względu na finanse szkół, lecz przede wszystkim ze względu na dobro uczniów.
- 2) Z uwagi na to, że nauczycieli obowiązuje 40 godzinny tygodniowy wymiar pracy (w tym od 18 do 30 godzin zajęć dydaktycznych, w zależności od zajmowanego stanowiska), część zastępstw mogłaby być realizowana przez nauczycieli bez dodatkowego wynagradzania, co z resztą jest już praktykowane w niektórych szkołach. Uwaga ta dotyczy zwłaszcza tych zastępstw, które nie są realizowane zgodnie z programem nauczania. Rozwiązanie takie pozwoliłoby na częściowe ograniczenie kosztów zastępstw.
- 3) Proponuje się, by dyrektorzy szkół rozważyli następujące zmiany w polityce kadrowej:
  - a) zatrudnianie emerytowanych nauczycieli oraz przedłużanie zatrudnienia z nauczycielami przechodzącymi na emeryturę tylko wtedy, gdy danego nauczyciela cechują wyjątkowe walory dydaktyczne - dzięki temu szkoły nie traciłyby wybitnych dydaktyków, a jednocześnie dawałyby szansę zatrudnienia młodym nauczycielom;
  - b) zatrudnianie nowych pracowników na okres próbny na podstawie umowy zawieranej na czas określony, dzięki czemu możliwe byłoby sprawdzenie przydatności danego pracownika zanim zostanie zatrudniony na czas nieokreślony;
  - c) podjęcie starań, by pracownicy przebywający na długotrwałych zwolnieniach lekarskich korzystali z urlopów zdrowotnych, dzięki czemu możliwe byłoby zatrudnianie na ich miejsce nowych nauczycieli i zapewnienie w ten sposób uczniom lepszych warunków nauki (rozwiązanie to nie jest tańsze, lecz bardziej korzystne dla uczniów).
- 4) Proponuje się wypracowanie wspólnie z dyrektorami szkół algorytmu, na podstawie którego byłyby wyliczane budżety szkół. Postuluje się, by przy obliczaniu wielkości budżetów były brane pod uwagę różnego rodzaju wskaźniki ekonomiczne, ale także by premiowane były osiągnięcia szkół wyrażające się m.in. liczbą uczestników i laureatów różnorodnych olimpiad i konkursów międzyszkolnych

Przewodnicząca  
Komisji Rewizyjnej

*dr Małgorzata E. Babiuch-Hall*